

بیمه‌های اتکایی و مشکلات فراوری

● نویسنده: پال دلبریج

● مترجم: ابوالقاسم راه‌چمنی

کاهش درآمدهای شرکت‌های بیمه اتکایی در دهه ۱۹۹۰ آنان را مجبور کرد در پی یافتن «بازارهای جدید» برآیند. اما امروزه مشخص شده است سودآوری این بازارها، شرکت‌های بیمه اتکایی را از در نظر گرفتن ریسک‌های احتمالی غافل کرده است. بر همین اساس این شرکت‌ها بار دیگر به حوزه‌های سنتی فعالیت خود روی آورده‌اند. در این مقاله چالش‌هایی که شرکت‌های بیمه‌های اتکایی با آنها مواجه هستند، بررسی شده و راه‌حلهایی که این شرکت‌ها برای برون رفت از این مشکلات اندیشیده‌اند، بیان شده است.

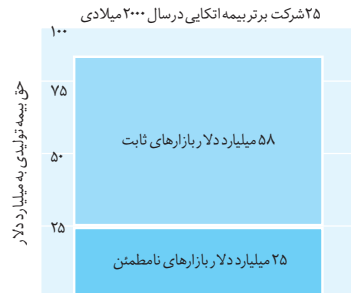
در بخش بیمه‌های اتکایی مطرح کرد. وارن بافت (Warren Buffett) مدیرعامل شرکت برکشایر هاتاوی با صداقتی تحسین برانگیز می‌گوید: من به شرکت بیمه اتکایی جنرال ری اجازه دادم بدون در نظر گرفتن ملاحظات و احتیاط‌های لازم، ریسک‌های مختلفی را بپذیرد و در ۱۱ سپتامبر این اشتباه ما را غافلگیر کرد. بسیاری از شرکت‌های بیمه اتکایی معتقد بودند، درآمدهای سرمایه‌گذاری‌ها می‌تواند اثرات منفی پایین بودن قیمت‌های بیمه‌نامه‌ها را جبران کند. البته این انتظارات محقق نشد زیرا ارزش سهام در بازارهای مالی به تدریج کاهش یافت.

بسیاری از کارشناسان و ناظران صنعت بیمه معتقدند شرکت بیمه اتکایی سوئیس ری و رقبای قدرتمند و ثروتمند آن به تدریج موقعیت خود را باز می‌یابند. والتر کیل هولز، عضو هیئت مدیره شرکت سوئیس ری، تاکید می‌کند که این شرکت در موقعیت مناسبی قرار دارد و می‌تواند از بازارهای در حال توسعه به خوبی بهره‌برد. اما چشم‌انداز آینده سایر شرکت‌های بیمه اتکایی چندان روشن

دهه ۱۹۹۰ میلادی سال‌های دشواری برای شرکت‌های بیمه اتکایی بوده به گونه‌ای که شرکت سوئیس ری در سال ۲۰۰۲ اعلام کرد، برای نخستین بار از سال ۱۸۶۹ که زمان تاسیس این شرکت است در تراز مالی سالانه خود متحمل ضرر و زیان شده است. این امر نیز به نوبه خود سبب کاهش رتبه آن از سوی شرکت استاندارد اندپورز شد. بنجامین گوچ، دشواری‌هایی را که شرکت‌های بیمه اتکایی با آنها مواجه هستند «باتلاق مضاعف» می‌نامد، زیرا از یک سو سود سرمایه‌گذاری‌ها کاهش یافته و از سوی دیگر به دلیل حوادث و رخدادهایی نظیر حمله به مرکز تجارت جهانی در نیویورک بیمه‌های اتکایی با خسارت‌های بزرگی مواجه شده‌اند.

بیمه‌های اتکایی حدود دو سوم خسارت ۴۰ میلیاردی ناشی از حوادث ۱۱ سپتامبر را پرداخت کردند. بدیهی است که پیش‌بینی چنین واقعه‌ای غیرممکن بود. این واقعه و سایر حوادث و بلایای طبیعی مانند انفجار مجتمع پتروشیمی در تولوز فرانسه یا سیل در اروپای شرقی، تردیدها و پرسش‌هایی را درباره چگونگی انتخاب ریسک‌ها، نحوه قیمت‌گذاری و کنترل تجمع ریسک

نمودار (۱): حق بیمه تولیدی به میلیارد دلار آمریکا

نمودند، بدون آنکه درک درستی نسبت به ماهیت خطرها داشته باشند.

تنوع بخشیدن به فعالیت‌های شرکت‌های بیمه اتکایی و پذیرش «ریسک‌های جدید» که در سال‌های پایانی دهه ۱۹۹۰ اتفاق افتاد به تدریج به پایان خود نزدیک می‌شود. فعالیت در عرصه‌های مختلف خدمات مالی نتوانست انتظارات بیمه‌گران اتکایی را برآورده سازد. متنوع کردن فعالیت‌ها، سبب شد شرکت‌های بیمه اتکایی از ریسک‌ها و بی‌ثباتی بازارهای سرمایه و ابزارهای مالی غافل شوند و متحمل ضرر روزیان گردند.

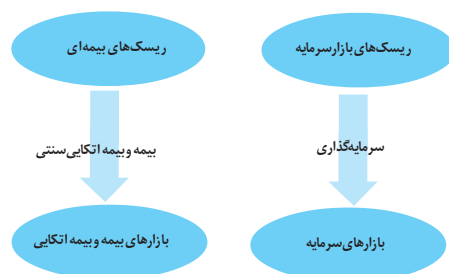
در مجموع می‌توان گفت، شواهد موجود نشان می‌دهد تحلیل ریسک در شرکت‌های بیمه اتکایی پیش از فعالیت در رشته‌های جدید و بازارهای مالی، در مقایسه با بانک‌های سرمایه‌گذاری از دقت کمتری برخوردار بوده است. یکی از اشتباهات بیمه‌گران اتکایی این بود که نسبت به سودآوری بالای فعالیت‌های مالی اغوا شدند. اما رسوایی‌های اخیر در زمینه مسائل حسابداری (مانند شرکت معظم انرون) نشان داد که این اطلاعات گمراه کننده بوده‌اند.

گذشته، چراغ راه آینده

تجربه‌های مشکل ساز و دردناک گذشته به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی آموخت به کاری اقدام کنند که در آن استاد هستند. شرکت‌های بیمه اتکایی همچون CNAR، سنت پاول و رویال سان آلیانس صدور بیمه‌نامه‌های اتکایی در برخی از بازارها را کاهش داده‌اند یا به طور کلی از این بازارها خارج شده‌اند. در سالنامه بررسی بازار بیمه لندن نیز آمده است که شرکت بیمه لویدز و شرکت‌های وابسته به آن به تدریج به فعالیت‌های پیشین خود که بیمه کردن خطرات بزرگ و تخصصی است، بازگشته‌اند.

تمرکز دوباره بیمه‌گران اتکایی روی فعالیت‌های پیشین خود همزمان شده است با دشوار شدن مقررات مربوط به نرخ‌گذاری

نمودار (۲): روشهای سنتی انتقال ریسک

نیست. برای مثال شرکت بیمه اتکایی ژاپنی تایی‌سی که در رشته آتش سوزی و بیمه‌های دریایی فعالیت می‌کرد در نوامبر سال ۲۰۰۳ ورشکست شد. شرکت کپنهاگنری نیز پس از حوادث ۱۱ سپتامبر صدور بیمه‌نامه‌های اتکایی جدید را متوقف کرد. به همین صورت شرکت‌های بیمه اتکایی متعددی مجبور شده‌اند یا فعالیت خود را در برخی از کشورها متوقف کنند و یا اینکه فعالیت در برخی از رشته‌ها را محدود نمایند.

در سپتامبر سال ۲۰۰۲ شرکت پرایس واترهاوس کوپرز گردهمایی با حضور مدیران و کارشناسان برجسته بیمه اتکایی در مونت کارلو برگزار کرد. درک لوهمن یکی از سخنرانان این همایش اعلام کرد در سال ۲۰۰۰ میلادی ۲۵ میلیارد دلار از بیمه‌نامه‌های اتکایی را شرکت‌هایی صادر کرده‌اند که از لحاظ مالی دچار مشکل هستند. لوهمن معتقد بود، بیشتر مشکلاتی که بیمه‌گران اتکایی امروز با آنها روبرو هستند، ریشه در تصمیمات نادرست این شرکت‌ها در نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ دارد. در این سال‌ها سوددهی بازارهای سنتی آنها کاهش یافت و آنها مجبور شدند به دنبال بازارهای جدید و فعالیت در رشته‌های نوین باشند.

برخی از شرکت‌های بیمه اتکایی در پی این برآمدند تا با «بانک‌های سرمایه‌گذاری» رقابت کنند. این شرکت‌ها با ارائه «مشقات اعتباری» سعی کردند محصولات جدیدی به مشتریان بانک‌های سرمایه‌گذاری عرضه نمایند و به این ترتیب سودآوری خود را افزایش دهند.

براساس مطالعه‌ای که انجمن بانکداران بریتانیا در سال ۲۰۰۰ انجام داد، مشخص شد که ۲۳ درصد مشقات اعتباری در سراسر جهان را بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی به فروش رسانده‌اند در حالی که این نسبت در سال ۱۹۹۷ یعنی سه سال پیش از آن فقط ۱۰ درصد بود. برخی از بیمه‌گران نیز حتی پا را از این فراتر نهاده و به فعالیت‌های پرخطرتری مانند تامین منابع مالی فیلم‌ها اقدام

■ در مجموع تحلیل ریسک در شرکت‌های بیمه اتکایی پیش از فعالیت در رشته‌های جدید و بازارهای مالی در مقایسه با بانک‌های سرمایه‌گذاری از دقت کمتری برخوردار بوده است

نمودار (۲): روش دیگر ARS مرسوم insuritisation که با ناکامی مواجه شد

در اروپا، مسئله اخیر نیز به نوبه خود افزایش نرخ‌ها در بیمه‌های اتکالی را بی‌اثر ساخته است. به رغم سرساز شدن منابع مالی به بیمه‌های اتکالی در سال‌های اخیر، تقاضای بیمه‌های اتکالی نیز افزایش یافته و توانسته است این ظرفیت جدید را جذب کند. کارشناسان بیمه اتکالی معتقدند علت اصلی افزایش تقاضا برای بیمه‌های اتکالی «کاهش منابع مالی بیمه‌گران مستقیم» است که سبب می‌شود این بیمه‌گران در برابر ریسک‌هایی که پذیرفته‌اند آسیب‌پذیر تر شوند و در نتیجه به بیمه‌های اتکالی بیشتر نیاز پیدا کنند. تصویب قوانین و مقررات سخت‌گیرانه جدید درباره فعالیت‌های بیمه‌ای و ورشکستگی شرکت‌ها نیاز بیمه‌گران مستقیم به بیمه‌های اتکالی را افزایش داده است، زیرا این بیمه‌گران باید مقامات نظارتی و بازار بیمه را متقاعد کنند که قدرت مالی مناسب برای ایفای تعهداتی که پذیرفته‌اند را دارا هستند. علاوه بر افزایش تقاضا برای بیمه‌های اتکالی، تقاضا برای بهبود کیفیت خدمات نیز در میان بیمه‌گران مستقیم فزونی یافته است زیرا آنان در پی حوادث ۱۱ سپتامبر در پی امنیت بیمه‌ای بیشتر هستند. در مطالعه‌ای که در خصوص بازار بیمه لندن انجام شد دو سوم بیمه‌گران مستقیم خواستار آن بودند که حتی با افزایش

هزینه، کیفیت خدمات بیمه اتکالی بهبود یابد. امروزه بیمه‌گران مستقیم در اروپا معتقدند برای واگذاری بیمه اتکالی شرکت مورد نظر باید دارای رتبه حداقل «A» باشد و نتایج مطالعه بازار بیمه لندن نشان داد، حتی ۱۰ درصد از بیمه‌گران مستقیم خواستار شرکتی اتکالی با رتبه «AA» یا حتی بالاتر هستند.

این وضعیت به نفع شرکت‌های سوئیس‌ری، مونیک‌ری و سایر بیمه‌گران اتکالی با درجه کیفی «AA» و «AAA» است و سبب افزایش سوددهی آنها می‌شود. البته بیمه‌گران اتکالی در چنین موقعیتی به اشتباهات پیشین خود توجه کافی ندارند. بهبود روش‌های تحلیل ریسک و مدل‌سازی، سبب ارتقای تکنیک‌های قیمت‌گذاری و کنترل ریسک‌های تجمعی می‌شود. شرایط بیمه‌نامه‌ها سخت‌تر شده و فرانشیزها افزایش یافته است و از سوی دیگر برای پذیرش ریسک‌های انفرادی با احتیاط بیشتری برخورد می‌شود.

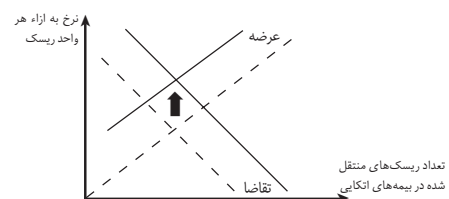
با وجود مطلب گفته‌شده هنوز مشکلات و تنگناهایی در بیمه‌های اتکالی وجود دارد. نگرانی درباره کافی بودن منابع و ذخایر جهت پرداخت خسارت و نیز کمبود سرمایه همانند بیمه‌گران مستقیم در بیمه‌های اتکالی نیز وجود دارد.

در شرایط کنونی بازار جهانی بیمه، بیمه‌گران باید به مسائل پیشین نیز توجه کافی داشته باشند. خسارات حوادث ۱۱ سپتامبر یکی از این موارد است که هنوز به طور کامل رسیدگی نشده است. خسارت ناشی از «توقف کسب و کار» یکی از موارد عمده است که هنوز مورد رسیدگی قرار نگرفته است. دعاوی مربوط به زیان آور بودن آژنست (نوعی پنبه نسوز برای عایق‌بندی ساختمان‌ها و تأسیسات آن) هنوز یکی از مسائل مهم صنعت بیمه است که بر اساس برآوردهای «پرایس واتر‌هاوس کوپرز» می‌تواند بیش از ۳۰ میلیارد دلار خسارت از بیمه‌گران مستقیم و اتکالی طلب کند. براساس مطالعه‌ای که موسسه تحقیقات سرطان‌شناسی بریتانیا در اروپا انجام داد، حدود ۲۵۰ هزار نفر در اروپای غربی در ۲۵ سال آینده به دلیل بیماری‌های ناشی از ورود ذرات آژنست به دستگاه تنفسی جان خود را از دست خواهند داد.

چشم‌انداز آینده

اگرچه به نظر می‌رسد به تدریج شرایط بازار به سوی آرامش و بهبود پیش می‌رود ولی هنوز مشکلاتی پیش روی بیمه‌گران اتکالی قرار داد. این مشکلات شامل خسارات ناشی از بلایای طبیعی، کاهش سودآوری سرمایه‌گذاری‌ها، کاهش نرخ‌ها و مسئولیت‌ها و خسارات به جای مانده از گذشته است. این مشکلات سبب خواهد شد برخی از بیمه‌گران اتکالی از چرخه بازار به صورت اختیاری یا اجباری کنار روند و یا فعالیت‌های خود را محدود کنند.

نمودار (۴): عرضه / تقاضا

■ **تصویب قوانین و مقررات سخت‌گیرانه جدید درباره فعالیت‌های بیمه‌ای و ورشکستگی شرکت‌ها، نیاز بیمه‌گران مستقیم به بیمه‌های اتکالی را افزایش داده است**